Anul al 55-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

Nr. 239 Sâmbătă 3 Septembrie 1938
12 Pagini P IIII

„ASOCIAŢIUNEA" SIBIIU

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ŢARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ şi UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

BIBLIOTECA „ASOCIAŢIUNEA"

Ocrotirea tinerimii

S'au luat din când în când măsuri pentru a se feri vârsta fragedă de diferitele primejdii morale.

S'a cerut şcoalelor o legătură mai strânsă între profesori şi elevi, o supraveghere reală a purtării acestora în afară de şcoală.

Li s'a interzis frecventarea spectacolelor nepotrivite cu lipsa de experienţă a tinerilor.

S'au îndreptat apeluri către părinţi pentru exercitarea unei înfrânări mai efective a deficitelor de bună purtare a copiilor, datorite precocităţii, contactului rău, contagiunilor ce bântue societatea de astăzi.

Şi cu toate acestea, se întâlnesc în localuri publice, în locuri circulate, în grădini, la oraşe şi la ţară, în staţiunile climatice şi balneare, perechi şi grupuri de ambe sexe în condiţiuni necompatibile nici cu vârsta lor nici cu morala publică.

De cele mai multe ori, fără ştirea părinţilor, cari îi presupun că se află la reuniuni de sport, la adunări culturale, la baluri inofensive, etc., ei se înfăţişază în public în ţinute cel puţin suspecte ca fizic, gesturi, îmbrăcăminte.

Adesea ori aceste aspecte ale unui libertinaj pe care societatea are dreptul, îndatorirea şi posibilitatea să-l înfrâneze cât mai hotărît, spre a feri generaţiile în formaţiune de concepţii greşite despre morală, de racile funeste organsimului statului însuşi, sunt înfăţişate de fiinţe între 13 şi 18 ani.

Se fac razzii periodice pentru stabilirea identităţii suspecţilor maturi din locurile şi localurile publice. Nesupuşii, dezertorii, evadaţii, vagabonzii, străinii în neregulă, toţi contravenienţii la ordinea legală sunt fie încredinţaţi autorităţilor competente, fie trimişi la urma lor.

Socotim însă că, contravenţiunile la morala publică trebuesc să fie prevenite şi reprimate cel puţin cu aceeaşi rigoare, căci pe când cele din categoria precedentă sunt izolate şi sunt lecuibile mai uşor, cele ce ne preocupă de astă dată au un caracter mai întins şi sunt cu atât mai greu de tămăduit cu cât virusul pătrunde mai adânc.

Când, fără explicaţia unei legături de rudenie sau a consimţământului părintesc, băeţi şi fete vor şti că în restaurante, berării, cinematografe, grădini, pieţe, străzi, trenuri, autobuze, tramvae, nu vor mai putea să se înfăţişeze în condiţiuni suspecte fără riscul unui control de natură să-i încredinţeze familiilor, şcoalelor sau caselor unde lucrează; când această tutelă de interes public va desmetici multe minţi prea credule şi va împiedica multe perfidii exercitate asupra lor; desigur că vor înregistra o scădere simţitoare sinuciderile unice sau duble, atentatele pe motiv de seducţiune, pruncuciderile, prostituţia.

Există legi, există şi mijloace pentru împiedicarea acestor rele sociale.

Ceeace se cere, este să se procedeze în mod hotărît, general şi stăruitor, spre a se obţine un regres salutar în locul penibilului progres în curs.

Două manifestări

Tensiunea internaţională provocată de atitudinea Germaniei faţă de problema minorităţii germanilor sudeţi a determinat două manifestări politice de o covârşitoare importanţă, şi cari sunt menite să învioreze anemiatele speranţe de salvarea păcii europene.

Este, deoparte, manifestarea dela Londra unde consiliul de miniştri extraordinar a hotărît afirmarea precisă, fără nici o reticenţă a solidarităţii Marei Britanii cu Franţa în cazul când aceasta din urmă va fi obligată să dea ajutor militar Cehoslovaciei împotriva unei agresiuni germane. Dacă se ţine seama de drumul parcurs de politica britanică, dacă nu se uită pronunţatele rezerve ale guvernelor britanice în problema Europei continentale şi prudenţa declaraţiunilor trecute şi dacă în acelaş timp nu se uită că politica statelor totalitare s'a întemeiat în jocul lor tocmai pe avantagiile pe care le trăgea până la maximum şi până la abuz din rezervele britanice, importanţa manifestării dela Londra reese în toată amploarea ei şi, cu drept cuvânt, ea poate fi considerată ca un eveniment politic covârşitor. Când, acum câtva timp, s'a spus la Londra că frontiera Angliei este pe Rin, această declaraţie a fost considerată ca o valoroasă contribuţie pentru pace. Era într'adevăr pentru securitatea Europei Occidentale o garanţie în plus. Dar, conducătorii politicei germane s'au grăbit să treacă această declaraţie de solidaritate defensivă a Angliei faţă de Franţa, la activul politicei lor. „N'avem nici un gând agresiv faţă de Franţa" — s'a spus dela Berlin. „Suntem gata să oferim Franţei un pact de neagresiune şi să stabilim raporturi de încredere şi de bună vecinătate". Această nouă tactică — după reocuparea Ruhrului, după violarea tratatului dela Locarno, după înarmarea masivă şi după fortificarea frontierii spre Franţa — urmărea evident mână liberă în Europa centrală şi orientală şi dezinteresarea opiniei publice britanice faţă de problemele din aceste regiuni europene. Politica germană sconta, cu anticipaţie şi în mod pripit, o dezinteresare în schimbul căreia oferea mirajul securităţii occidentale. Se repeta astfel lipsa de discernământ psihologic care a caracterizat totdeauna politica germană. Lipsa de măsură, excesul de încredere în sine însăşi şi credinţa într'o misiune divină de dominaţiune, au provocat, acum ca şi în 1914, în mod fatal, trezirea opiniei publice britanice. Germania a nesocotit această evoluţie psihologică, n'a crezut în posibilitatea ei. Şi, pornind dela această iluzie, politica germană şi-a întemeiat un plan de desfăşurare, în care violenţa era mijlocul şi dominaţiunea scopul. Uşurinţa cu care a efectuat Anschlussul, lipsa oricărei reacţiuni din partea puterilor occidentale, slabele compătimiri ale presei britanice pentru poporul austriac care îşi pierdea existenţa naţională şi acceptarea întregii Europe — deci şi a Italiei — a expansiunii germane în bazinul dunărean, au fost interpretate de conducătorii politicei germane ca o recunoaştere a misiunii divine, pe care trebue s'o îndeplinească poporul german şi ca o abdicare totală a dreptului internaţional în faţa forţei în continuă mişcare. Şi astfel s'a produs, pe de o parte presiunea împinsă la maximum faţă de suveranitatea statului cehoslovac iar pe de altă parte — cum era de aşteptat — afirmarea acelui sentiment de onoare şi a acelui spirit de justiţie care alcătuesc atributele superioare ale poporului britanic. Marea Britanie nu înţelege să rămână indiferentă faţă de abuzul forţei. Onoarea ei e solidară cu toţi acei care apără justiţia şi libertatea. In acest sens a hotărât guvernul britanic cu asentimentul dominioanelor şi cu aprobarea unanimă a opiniei publice britanice şi Berlinul va şti de data aceasta în mod pozitiv că Anglia va fi alături de Franţa, cu toate forţele ei în cazul unei agresiuni germane contra Cehoslovaciei. Hotărârea Marei Britanii fixează o dată istorică în politica internaţională.

A doua manifestare politică de o egală importanţă este afirmarea solidarităţii naţionale franceze. Dela extrema stângă până la extrema dreaptă poporul francez este solidar în faţa primejdiei. Comunişti, socialişti, radicali, regalişti, în ceasul acesta suprem când Franţa se găseşte în faţa unei obligaţiuni de onoare internaţională, se simt solidari.

„Francezi care purtaţi grija securităţii ţării şi cari voiţi ca Franţa să continue să trăiască în onoare şi libertate — proclamă oficiosul comunist „L'Humanité" — democraţi, radicali, socialişti, comunişti, sindicalişti, catolici, bărbaţi şi femei cu suflet, fiţi uniţi pentru a salva civilizaţia şi pacea! Dacă Führerul atacă Cehoslovacia el va găsi în faţa lui o Franţă credincioasă angajamentelor sale".

„Germania să fie convinsă — declară ziarul de extremă dreaptă „L'Action Francaise" — că sentimentele cari nu au avut încă timpul să se desvolte ar ajunge la maturitate într'o clipă dacă patria ar fi în pericol. Ezitările şi acuzările, justificate poate s'ar topi aşa cum zăpada se topeşte la căldura soarelui. Tinerimea franceză vrea pace şi urăşte războiul. Tot atât de sincer ca şi predecesorii ei. Dar dacă ar fi obligată ar face totuş războiu ca şi ei".

Dela extrema stângă la extrema dreaptă acelaş glas: glasul solidarităţii naţionale, glasul unirii, glasul Franţei de totdeauna.

La aceste fenomene covârşitoare nu s'au gândit conducătorii politicei germane. Scontând pe de o parte pasivitatea opiniei publice britanice faţă de o chestiune care n'o privea direct, a scontat în acelaş timp, în favoarea acţiunii ei, desbinările interne franceze.

Istoria se repetă. Aceeaş greşală ca şi la 1914.

In faţa oroarei războiului şi a dezastrului, Kaiserul a exclamat la un moment dat: „N'am voit aceasta"! Trebue nădăjduit că în acest ultim ceas va triumfa cumînţenia şi nimeni nu-şi va asuma teribila răspundere a unui conflict general.

Colonelul Lindbergh a sosit Miercuri la Cluj

Cluj, 31 August

Astăzi la ora 3,40, când nu se mai aflau pe aerodrom decât ofiţerii flotilei de aviaţie şi în momentul când ultimele avioane concurente în raidul Micii Înţelegeri decolau, a apărut la orizont avionul HAWK pilotat de col. Lindbergh, având pe bord numai pe soţia lui.

După un viraj minunat, avionul a aterisat aproape brusc pe aerodromul Someşeni.

SALUTUL AUTORITAŢILOR

La coborîrea din carlinga avionului, col. Lindbergh şi soţia sa au fost înconjuraţi de ofiţerii flotilei de aviaţie, în frunte cu d-nii comandori Cernescu şi Ionescu, cari au urat ilustrului oaspe bun sosit pe pământul României.

Col. Charles Lindbergh a răspuns în câteva cuvinte, după care s'a întreţinut deaproape cu toţi ofiţerii noştri, conversaţia urmând în limbile engleză şi franceză şi sfârşind prin a declara, cu zâmbetu-i fermecător, care-l caracterizează, că în nici o altă ţară n'a întâlnit ofiţeri atât de distinşi ca în România.

In timp ce avionul era alimentat cu benzină, d-na şi d. col. Lindbergh, însoţiţi de d-nii comandori Cernescu şi Ionescu, au vizitat aeroportul Someşeni şi au semnat în cartea de aur din sala festivă a aerodromului.

In tot acest timp, iluştrii oaspeţi au refuzat orice interview.

VIZITAREA ORAŞULUI

Urmând unei invitaţii făcută din partea reprezentantului ministerului aerului şi din partea d-lui prof. univ. Iuliu Haţegan, fost ministru, d-na şi d. Lindberg s'au hotărît să rămână în localitate până mâine dimineaţă.

Iluştrii oaspeţi au părăsit aeroportul Someşeni la ora 5.55, îndreptându-se cu un automobil al ministerului aerului şi marinei spre str. Mihail Eminescu, la locuinţa d-lui prof. Iuliu Haţeganu, pe care au părăsit-o după trei sferturi de oră, ducându-se să viziteze parcul „Regele Carol II" şi unele instituţii culturale din localitate printre cari şi catedrala ortodoxă.

BANCHETUL

In cinstea oaspeţilor s'a dat la ora 9 seara, un banchet în saloanele restaurantului „Bufniţa", din str. Samuel Micu Klein. Au luat parte la banchet pe lângă oaspeţi d-na şi d. prof. Iuliu Haţegan şi ofiţeri superiori dela flotila de aviaţie.

Vestea sosirii celebrului aviator s'a răspândit ca fulgerul în tot oraşul, astfel că, în mai puţin de o jumătate de oră, staţiona în faţa restaurantului o mulţime mare de oameni, încât poliţia a fost silită să împrăştie pe curioşi, spre a normaliza circulaţia.

Avându-se în vedere sborul obositor dela Moscova până la Cluj, executat de col. Lindbergh, banchetul s'a terminat la ora 11½, după care oaspeţii au fost găzduiţi de d. prof. dr. Iuliu Haţegan.

❖

După toate probabilităţile, d-na şi d. col. Lindbergh vor părăsi Clujul mâine dimineaţă, îndreptându-se spre Paris, prin Praga.

Colonelul Lindbergh cu doamna pe aeroportul din Varşovia, înainte de a pleca la Moscova

Patruzeci de ani de domnie

Regina Wilhelmina a Olandei, răspunde aclamaţiilor mulţimii, cu prilejul aniversării celor 40 de ani de domnie.

In pagina 9-a:

Acord deplin intre Anglia şi Franţa asupra problemelor din Europa Centrală

— La Londra şi Praga au fost Miercuri importante întrevederi diplomatice —

Marele Voevod Mihai de Alba-Iulia, s'a înapoiat din străinătate

M. S. Marele Voevod Mihai de Alba Iulia a sosit Miercuri seară din străinătate. Din gara Chitila Moştenitorul Tronului a plecat cu un tren special la Sinaia.

❖

Sinaia, 1 Sept.

Astănoapte la ora 1 cu trenul accelerat de Bucureşti, la care era ataşat un vagon regal a sosit la Sinaia Măria Sa Marele Voevod Mihai, care s'a înapoiat dela Florenţa, însoţit de d. comandor Fundăţeanu, aghiotant regal.

La descindere Marele Voevod a fost salutat de d. col. Filitti, adjutant regal.

——xXo●●oXx——

Un şarpe boa intr'un pachet

Paris, 31 (Rador). — **Un funcţionar al Metropolitanului a găsit în gara Clichy un pachet. Când l-a desfăcut, a văzut cu groază cum iese din el un şarpe boa lung de doi metri şi jumătate.**

Inspăimântat, funcţionarul a chemat poliţia, care a isbutit să închidă şarpele într'o cuşcă.

Tendinţă de urcare la bursa din New-York

New.York, 31 (Rador). — **Bursa a fost azi susţinută, cu uşoară tendinţă de urcare.**

Activitatea bursei s'a resimţit şi azi de situaţia europeană, deşi, în general, impresia a fost în această privinţă mai optimistă.

DOLARUL IN URCARE LA BURSA DIN LONDRA

Londra, 31 (Rador). — **Urcarea dolarului în raport cu lira sterlină s'a accentuat foarte puternic azi dimineaţă.**

Moneta americană este în adevăr cotată la cursul de 4,85 şi o douăsprezecime faţă de 4,86 aseară.

Acest din urmă curs este de altfel inferior vechei parităţi care era de 4,86 şi 65.

Se pare că autorităţile engleze nu atribuie acum o mare importanţă acestui vechiu nivel. Se socoteşte în adevăr la Londra că deficitul mereu în creştere al balanţei comerţului extern al Marei Britanii şi sporirea continuă a excedentului exportului american asupra importului în Statele Unite tind să demonstreze că lira sterlină este supraevaluată în raport cu dolarul.

Totuşi cercurile financiare engleze socotesc pe drept sau pe nedrept că autorităţile americane ar fi potrivnice unei deprecieri substanţiale şi permanente a lirei engleze sub paritatea veche şi că în acest caz ele ar putea interveni energic pe piaţa schimburilor pentru a opri scăderea lirei sterline.

SCRISORI DIN LONDRA

Ungaria şi influenţa germană in bazinul dunărean

de AUGUR

Londra, August

Ungaria îşi redobândeşte o poziţie de egalitate cu celelalte state din bazinul dunărean. Iugoslavia şi România au făcut astfel ca al treilea partener al Micii Înţelegeri să primească anularea clauzelor militare ale tratatului dela Neuilly. Ungaria ia contact cu Mica Înţelegere, aşa cum a făcut Bulgaria cu Liga balcanică.

Dar Ungaria — călătoria solemnă a regentului Horthy la Berlin o dovedeşte — dobândeşte o importanţă deosebită în politica Germaniei. Ca să spunem astfel, Ungaria slujeşte de prelungire acţiunii germane în valea dunăreană. Fără îndoială, ungurii vor lua măsuri — cu tenacitatea lor care le e cunoscută — să nu se lase înghiţiţi de puternicul lor vecin. Menajând Berlinul şi slujindu-l în acelaş timp, vor şti să se aranjeze pentru viitor şi pentru aceasta vor restrânge legăturile între Budapesta de o parte şi Bucureşti de cealaltă.

Totuş, pentru moment, trebue să socotim Ungaria ca fiind intrată în jocul Germaniei. Aceasta îşi are importanţa din punct de vedere al situaţiei actuale a Cehoslovaciei.

Războiul din Europa pentru sau contra Cehoslovaciei neîncepând în luna Mai trecut, socotim că situaţia din punct de vedere strategic a devenit mai grea pentru Praga. Intr'o conflagraţie generală, cehii, fireşte, ar risca mult, dar câştigul lor ar putea fi de asemenea foarte mare. Oricât de mari ar fi fost pagubele suferite de ţară, înfrângerea finală a Germaniei de grupul Marea Britanie-Franţa-Rusia ar fi însemnat triumful definitiv al statului cehoslovac asupra minorităţilor sale. Sacrificiul părea deci ispititor. Dar Germania a evitat singura acţiune, care ar fi putut să-i compromită politica în Europa centrală. Războiul nu s'a făcut şi acum Cehoslovacia este într'o situaţie care inevitabil duce la reeditarea poziţiilor celor mai bine ţinute. Căci orice mediaţiune, oricât de simpatică ar fi, contribue să zdruncine frontul intransigenţii cehe sau în cazul rezistenţii Cehoslovaciei, de a indispune împotriva cehilor opinia publică din ţările, cari ca şi Marea Britanie ţin să vadă pacea în Europa salvată printr'un compromis raţional.

PROBLEMA SPANIOLA

Dar în vreme ce situaţia dela Praga se desfăşoară încet în cursul acestei luni datorită prezenţei lordului Runciman, să examinăm problema spaniolă. Spania a revenit la ordinea zilei pentrucă generalul Franco a comunicat în sfârşit răspunsul său la planul britanic pentru evacuarea voluntarilor străini.

Cititorii noştri nu trebue să fie

(Continuare in pag. 2-a)

Un oaspe englez la Arad

Arad, 1 Septembrie

Astăzi a osit în localitate secretarul legaţiei britanice din Budapesta, d. Harry Hohler, care a făcut câteva vizite în oraş şi, apoi, a vizitat şi câteva comune din apropierea municipiului nostru, fiind condus de d. prof. Vintilă Popescu.

Oaspele englez s'a declarat foarte mulţumit de cele văzute şi s'a interesat, mai deaproape de prosperitatea economică a locuitorilor din regiunea Aradului.

——xXxo●oXx——

D. Neville Henderson a sosit la Berlin

Sir Neville Henderson, a cărui misiune este atât de plină de răspundere a sosit eri cu avionul la Berlin

——xXo●oXx——

In Pirinei a căzut zăpadă

Paris, 31 (Rador). — *In Pirineii superiori s'au înregistrat căderi de zăpadă.*

Pe piscul Tourmalet, grosimea zăpezii este de 20 cm.

Frigul este aspru.

——xXo●oXx——

Nori de fum deasupra Suediei

Stockholm, 31 (Rador). — *Nori groşi de fum, purtaţi de vânt, au umplut văzduhul în vaste regiuni ale Suediei.*

Capitala şi insula Gotland sunt înecate de acest fum, care vine dinspre nordul ţării.

Piloţii avioanelor suedeze veniţi dinspre Rusia declară că fumul este provocat de incendiarea unor imense păduri. Ei mai adaugă că fumul se ridică până la înălţimi mai mari de 3000 metri, îngreuind navigaţia aeriană.

„L'Intransigeant" despre vizita cancelarului Hitler la Kehl

Serviciul special al „Universului"

Paris, 31 (Radio-Central). — *Asupra vizitei cancelarului Hitler la Kehl, ziarul „Intransigeant" spune că adevăratul motiv al actualei încordări în Europa, — problema germanilor sudeţi — cade acum pe planul al doilea.*

Pentru acest fapt este semnificativă vizita d-lui Hitler la Kehl. Această vizită este o demonstraţie politică, o ameninţare tacită, cu scopul de a intimida Franţa şi Anglia. Nimeni însă nu se înşeală asupra sensului adevărat al apariţiei subite a cancelarului Hitler la frontiera franceză, la câteva sute metri depărtare de Strassbourg. In momentele critice ale tratativelor dela Praga, cancelarul Hitler arată sabia germană, spre a dovedi că este puternic.

„Am ştiut acest lucru — spune ziarul — şi nu era necesar să ni se atragă atenţiunea căci nu am aşteptat acest gest spre a lua ultimele măsuri. Acelaş lucru l-a făcut şi Anglia. Putem fi atacaţi, dar nu luaţi prin surprindere. Acest lucru reprezintă un fapt care descurajează pe orice agresor, căci războiul-fulger pe care contează d. Hitler nu poate reuşi decât printr'un atac dat prin surprindere şi acesta nu mai este posibil azi".

Circuitul aviatic al Micii Înţelegeri

Sosirea aviatorilor la Băneasa (*Darea de seamă în corpul ziarului*).

Biserica din Apşa de jos 1561 (jud. Maramureş)